

DEZVOLTAREA PIEȚEI BANCARE ROMÂNEȘTI ȘI IMPACTUL NOILOR PRODUSE ASUPRA CONSUMATORILOR

THE ROMANIAN BANKING MARKET AND THE NEW PRODUCTS IMPACT UPON CONSUMERS

BLANARU CONSTANTIN ADRIAN

Universitatea "Petre Andrei" Iași

Abstract. *One of the sectors that may have a decisive role in the economic growth of a country is the banking sector. A bank can be defined as an institution that mobilizes temporarily available financial means, finances and credits natural and legal persons, organizes and works settlements and payments both nationally and internationally to raise profit.*

Recently, one of the most interesting competitions on the Romanian banking market was witnessed on the natural persons credits market. Thus, these types of loans have increased very much in comparison with the last years, the market being highly interested in the purchase of these products.

The rapid development of the real estate segment has had as a result the setting up, by a few Investment Banks, of specialized, separate divisions.

The banks are competing one another with the bids they make to make Romanians borrow from them. Interests in the national currency have dipped, some of the papers and guarantees that were needed to obtain a credit have been eliminated and important sums of money have been invested in the promotion of the crediting bids. Who wins? The customers have the chance to get the money they need and the bank recovers the amounts it has lent, as well as the due interest.

Unul din sectoarele care pot avea un rol hotărâtor în creșterea economică a unei țări este sectorul bancar. O bancă poate fi definită ca o instituție care mobilizează mijloace bănești temporar disponibile, finanțează și creditează persoanele fizice și juridice, organizează și efectuează decontările și plățile în cadrul economiei naționale și în relațiile cu celelalte state, în scopul de a obține profit.

Cerințele integrării bancare europene reprezintă, în esență, totalitatea schimbărilor care trebuie realizate în acest domeniu în România pentru a ridica substanțial performanțele și competitivitatea economiei naționale astfel încât integrarea în structurile europene să se realizeze cât mai repede și mai bine. 'O realitate care, desigur, este cunoscută, dar care nu a fost cuantificată conform dimensiunii și, mai ales, efectelor ei reale, este aceea că, începând cu anul 1990 viața economică a României este marcată de debutul relațiilor economice de piață. În această situație, dat fiind faptul că numărul și tipologia agenților economici sunt semnificativ mai cuprinzătoare, din partea factorilor de decizie asupra managementului financiar-bancar la scară națională se solicită o abordare de o complexitate care trebuie să răspundă, în permanență, problemelor apărute în derularea mecanismului financiar și, în general, economic.

Restructurarea în domeniul bancar a presupus, încă de la început, operarea de modificări în ceea ce privește legislația financiar- bancară cât și schimbări de structură care să determine apariția și funcționarea pe baze noi a unor bănci puternice și competitive care trebuie nu numai să facă față schimbărilor generale din economie, dar chiar să fie unul din instrumentele strategice de politică economică prin care să se impulsioneze procesul de adaptare a economiei românești la structurile și modalitățile de manifestare a pieței concurențiale.

Reforma financiar-bancară asigură înlăturarea vacuumului moștenit de la vechile structuri economice și crearea unor noi instituții corespunzătoare scopurilor urmărite. Modul de operare al băncilor în economia de piață trebuie să se facă la un nivel rezonabil de eficiență. De asemenea, funcțiile trebuie lărgite potrivit cerințelor economiei de piață, știut fiind faptul că transferurile monetare în economia planificată erau extrem de limitate, adesea doar la plăți de salarii și de bunuri de consum, ceea ce făcea ca băncile să fie denumite, în mod peiorativ, centre de contabilizat.

În condițiile tranziției la economia de piață în țările din centrul și estul Europei în domeniul bancar, ca un pivot al restrukturării și al începerii reformelor structurale, au fost declanșate noi politici și strategii bancare privind gestionarea costurilor, politica de lichidități, promovarea de noi produse și servicii bancare și în ceea ce privește mecanismul de realizarea a privatizării bancare.

Caracteristic pentru aceste politici bancare este asigurarea eficientizării sistemului de intermediere bancară, favorizarea ajustării sistemului bancar la noi structuri și cerințe din economie în condițiile reformei, și stimularea proceselor de economisire, investire și remodelare economico-financiară. În acest context, prin modul de gestionare a resurselor și prin orientările în domeniul privatizării bancare se contribuie la o realocare a factorilor de producție spre domeniile cererii, competitivității și la o eficiență sporită din punct de vedere economic și social, care să facă posibilă o consolidare a cadrului de stabilitate macro și microeconomică.

Integrarea în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007 găsește sistemul bancar românesc stabil și bine capitalizat.

Procesul de consolidare financiară în Europa Centrală și de Est (ECE) a fost susținut în principal prin creșterea organică a băncilor cu capital străin sau majoritar străin, în contrast cu situația din țările dezvoltate, unde rolul dominant l-au avut fuziunile și achizițiile.

Politica băncilor străine de dezvoltare a rețelei lor teritoriale, includerea de operațiuni de retail în oferta lor, utilizarea de sisteme informatice performante ce permit realizarea operațiunilor în timp real, precum și profesionalismul și calitatea managementului, reprezintă provocări pentru toate băncile românești.

Din monitorizarea atât a băncilor străine, cât și a celor românești s-au desprins anumite orientări comune spre câteva elemente de strategie și anume:

- concentrarea atenției asupra clienților mari și cu o situație financiară bună, prin adoptarea unui marketing agresiv (vizite repetate, întâlniri de afaceri, facilități bancare etc.) și flexibilitatea în relațiile cu aceștia;
- promovarea ca principal produs concurențial, a plăților electronice;
- includerea sau dezvoltarea activității de retail banking prin acordarea de

credite pentru cumpărare, construire, modernizare locuințe; credite pentru achiziționarea bunurilor de folosință îndelungată; credite pentru tineri casatorii; credite fără obiect; credite pentru activitatea de leasing;

- intrarea pe piața cardurilor din România;
- orientarea către alte categorii de piețe, cum ar fi; piața de capital, piața ipotecara, piața asigurărilor, fonduri de pensii.

Imaginea actuală a sistemului bancar românesc a fost conturată în primul rând de deschiderea economiei românești, fapt ce a determinat ajustarea sistemelor de operare la cerințele și practicile internaționale. Băncile s-au dezvoltat și și-au adaptat oferta în funcție de cerințele impuse de impactul factorilor exogeni asupra economiei reale, precum și de presiunea din ce în ce mai evidentă a concurenței pe piața financiar-bancara din România. În consecință, evoluția sistemului bancar românesc în deceniul noua s-a caracterizat concret prin dezvoltarea și diversificarea produselor și serviciilor bancare, creșterea vitezei și diversificarea instrumentelor de decontare, modernizarea sistemului de evidență și control, informatizarea sistemelor de transmitere a datelor de natură contabilă, statistica și chiar a celor privind procesul de transfer. De asemenea, eforturile de capitalizare precum și presiunea concurențială au determinat băncile să-și creeze sau să-și modernizeze rețeaua teritorială, sistemul bancar fiind, din acest punct de vedere, principalul investitor în construcții din România.

Participarea băncilor românești, fie acestea cu activitate comercială sau de investiții, la competiția europeană pentru fonduri, presupune, în afară de cele anterior menționate, și o armonizare a reglementărilor bancare și a legislației interne, îndeosebi a celei fiscale. Aceasta deoarece, pentru o participare corectă și eficientă, din punct de vedere competițional a băncilor românești pe piața europeană unde beneficiază de aceleași drepturi și au aceleași obligații cu băncile europene, este necesar și un tratament fiscal intern, similar celui pe care îl conferă statele europene băncilor originare, necesitatea acestei afirmații decurgând din dorința de a nu se crea avantaje, respectiv dezavantaje competiționale, dar și din importanța actualei consolidări a societăților bancare românești.

Datorită caracteristicilor specifice domeniului bancar, tendinței băncilor de expansiune teritorială, în sensul apropierii de clienți și, în consecință, datorită structurii lor organizatorice de tip rețea, băncile comerciale au adoptat strategii zonale sau chiar locale care să aducă unităților proprii o poziție din ce în ce mai importantă în economia zonală și, respectiv, locală, în funcție de trăsăturile mediului economic în care acționează. Deși orientarea universală a băncilor se menține în continuare (tendință manifestată deja chiar și în țările cu economie de piață tradițională), unitățile lor teritoriale se vor manifesta în timp ca unități specializate în promovarea anumitor produse și servicii, ca formă de adaptare la contextul economic specific al zonei în care își desfășoară activitatea.

O privire aruncată peste rezultatele pe primele nouă luni ale băncilor arată însă un adevăr: BCR termină primele șase luni cu un profit de circa 121 de milioane de euro și primele nouă luni cu un profit net de aproape 180 de milioane de euro. Relativ puțin din „profitul record” pe tot anul a fost făcut, asadar, în ultimele luni, când condițiile de piață au fost cele mai dure.

Dar până una alta nici BRD-GSG, jucatorul de pe poziția secundă în funcție de active, și nici alți câțiva dintre cei mai importanți „urmăritori” ai săi, Raiffeisen, HVB Bank sau Banca Țiriac, nu și-au anunțat rezultatele pentru 2005.

Pe primele nouă luni, profitul BRD a fost de circa 124 de milioane de euro, dublu față de aceeași perioadă a anului trecut. Estimările anticipează un profit mediu pe tot anul de circa 160 de milioane de euro.

Ceilalți doi jucători din sistemul bancar cotați la Bursă și-au anunțat deja rezultatele, arătând aceeași direcție: de creștere. Banca Transilvania, o bancă ce are deja un bun istoric din punct de vedere al profitabilității de câțiva ani, a obținut în 2005 un profit net de circa 29,3 milioane de euro. Spectaculoasă nu este neapărat cifra în sine, ci ritmul de creștere: față de 2004, profitul clujenilor a fost anul trecut mai mare cu peste 80%. În același timp, activele băncii s-au dublat anul trecut, ajungând la 1,34 miliarde de euro - ceea ce urcă banca pe locul opt în topul după active.

Creșteri spectaculoase, scăderi drastice sub imperiul unui peisaj bancar tot mai agitat și mai concurențial, reveniri pe profit după lungi agonii pe pierdere, dar și scădere sub linia profitabilității după ani spectaculoși - toate se regăsesc în sistemul bancar al anului 2005. Și, cu siguranță, nu este decât începutul unor ani tot mai grei pentru bănci, în care va trebui să se lupte pentru fiecare client.

Pe termen mediu se va pune accentul pe aspectele calitative legate de implementarea noului cadru legislativ armonizat cu cerințele UE. În această perioadă urmează să fie adoptate noi măsuri pentru realizarea obiectivelor referitoare la:

- preluarea Noului Acord de Capital elaborat de Comitetul de la Basel pentru Supravegherea bancară;
- preluarea acquis-ului comunitar nou emis;
- preluarea integrală și implementarea Reglementărilor contabile armonizate și a Standardelor Internaționale de Contabilitate;
- modernizarea Centralei Riscurilor Bancare și a Centralei Incidentelor de Plăți.

Pe măsură ce timpul va trece și băncile nu vor mai avea atâtea oportunități de creditare vor căuta să vadă și în ce măsură vor putea da credite și celor care au avut probleme. În prezent cererea este atât de mare încât o bancă își permite să aleagă clienții și să renunțe la cei care nu-și plătesc la timp creditele. În trei - patru ani băncile vor analiza și cazurile în care au fost întârzieri și vor putea reveni.

BIBLIOGRAFIE

1. **Dănilă N., 2004** - *Retail banking*. Editura Economică, București.
2. **Dedu V., 2004** - *Gestiune și audit bancar*. Editura Economică, București.